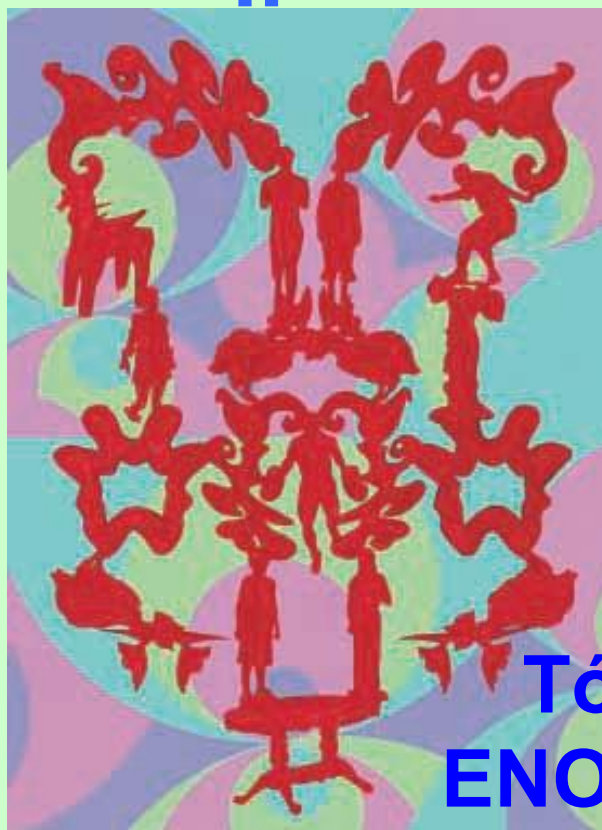

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Παναγιώτης Κόκκοτας
Δημήτριος Αλεξόπουλος
Αικατερίνη Μαλαμίτσα
Γεώργιος Μαντάς - Μαρία Παλαμαρά
Παναγιώτα Παναγιωτάκη
Παναγιώτης Πήλιουρας**

**Μελέτη Περιβάλλοντος
Δ΄ Δημοτικού**

**Τόμος 5ος:
ΕΝΟΤΗΤΑ 7η**

Μελέτη Περιβάλλοντος Δ' Δημοτικού

Τόμος 5ος

ΕΝΟΤΗΤΑ 7η

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
*Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου***

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Παναγιώτης Κόκκοτας,
*Ομότιμος Καθηγητής του
Πανεπιστημίου Αθηνών*

Δημήτριος Αλεξόπουλος,
Εκπαιδευτικός

Αικατερίνη Μαλαμίτσα,
Εκπαιδευτικός

Γεώργιος Μαντάς, *Εκπαιδευτικός*

Μαρία Παλαμαρά, *Εκπαιδευτικός*

Παναγιώτα Παναγιωτάκη,
Εκπαιδευτικός

Παναγιώτης Πήλιουρας,
Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Ελένη Καρατζιά-Σταυλιώτη,
Λέκτορας του Πανεπ. Πατρών

Δέσποινα Αγγελοπούλου,
Σχολική Σύμβουλος

Σοφοκλής Πλιακοπάνος,
Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Γιώργος Πισκοπάνης,
Σκιτσογράφος - Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Χριστίνα Σπυροπούλου, *Φιλολόγος*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίτση,
Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Γιώργος Καζάζης,
Εικαστικός Καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας

*Αποφ. 16158/6-11-06 και
75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ*

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Παναγιώτης Κόκκοτας
Δημήτριος Αλεξόπουλος
Αικατερίνη Μαλαμίτσα
Γεώργιος Μαντάς - Μαρία Παλαμαρά
Παναγιώτα Παναγιωτάκη
Παναγιώτης Πήλιουρας**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ**

**Μελέτη Περιβάλλοντος
Δ΄ Δημοτικού**

**Τόμος 5ος
ΕΝΟΤΗΤΑ 7η**

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΣΤΕ

(Επικοινωνία και Ενημέρωση)

Ένας «χάρτης» από λέξεις

.....

νοήματα

.....

επικοινωνούμε με

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ ΚΑΙ
ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΣΤΕ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΣΤΕ

ενημερωνόμαστε από

το ραδιόφωνο

.....

.....

.....

*Διασταυρώνουμε
τις πληροφορίες που
μας ενδιαφέρουν*

Κεφάλαιο 1. Διαφορετικοί λαοί, διαφορετικές γλώσσες

Σε μια εκπαιδευτική επίσκεψη του σχολείου της Αριάδνης οι μαθητές συναντήθηκαν με μια ομάδα παιδιών από τη Φιλανδία. Κάποια στιγμή βρέθηκαν να παίζουν μαζί. Πώς κατάφεραν να επικοινωνήσουν;

Παιχνίδι ρόλων Επικοινωνούμε παίζοντας !

2

- ➔ **Φανταζόμαστε ότι βρισκόμαστε σ' έναν κεντρικό δρόμο της πόλης μας και ξεκινάμε το παιχνίδι. Περπατάμε μόνοι μας ή σε παρέες.**

Άλλοι πηγαίνουμε στη δουλειά μας, άλλοι κοιτάζουμε τις βιτρίνες των καταστημάτων, άλλοι περιμένουμε στη στάση του λεωφορείου, άλλοι βρισκόμαστε σε κάποια πλατεία κ.ά.

→ Ένας από κάθε ομάδα γίνεται «επισκέπτης» («τουρίστας») από άλλη χώρα, για παράδειγμα από την Ισπανία, τη Ρωσία, τη Σουηδία ή τη Γερμανία. Κανένας από τους «επισκέπτες» δε γνωρίζει την ελληνική γλώσσα. Ο καθένας αποφασίζει ποιο μέρος θέλει να επισκεφθεί (π.χ. έναν αρχαιολογικό χώρο, ένα μουσείο, μια εκκλησία, έναν παραθαλάσσιο τόπο), χωρίς να το ανακοινώσει στους υπόλοιπους.

Οι «τουρίστες» προσπαθούν να επικοινωνήσουν με τους ανθρώπους που συναντούν, ώστε να βρουν πώς θα φτάσουν στο μέρος που ζητούν. Προσπαθούν ακόμη να επικοινωνήσουν και μεταξύ τους.

Συζητούμε

2

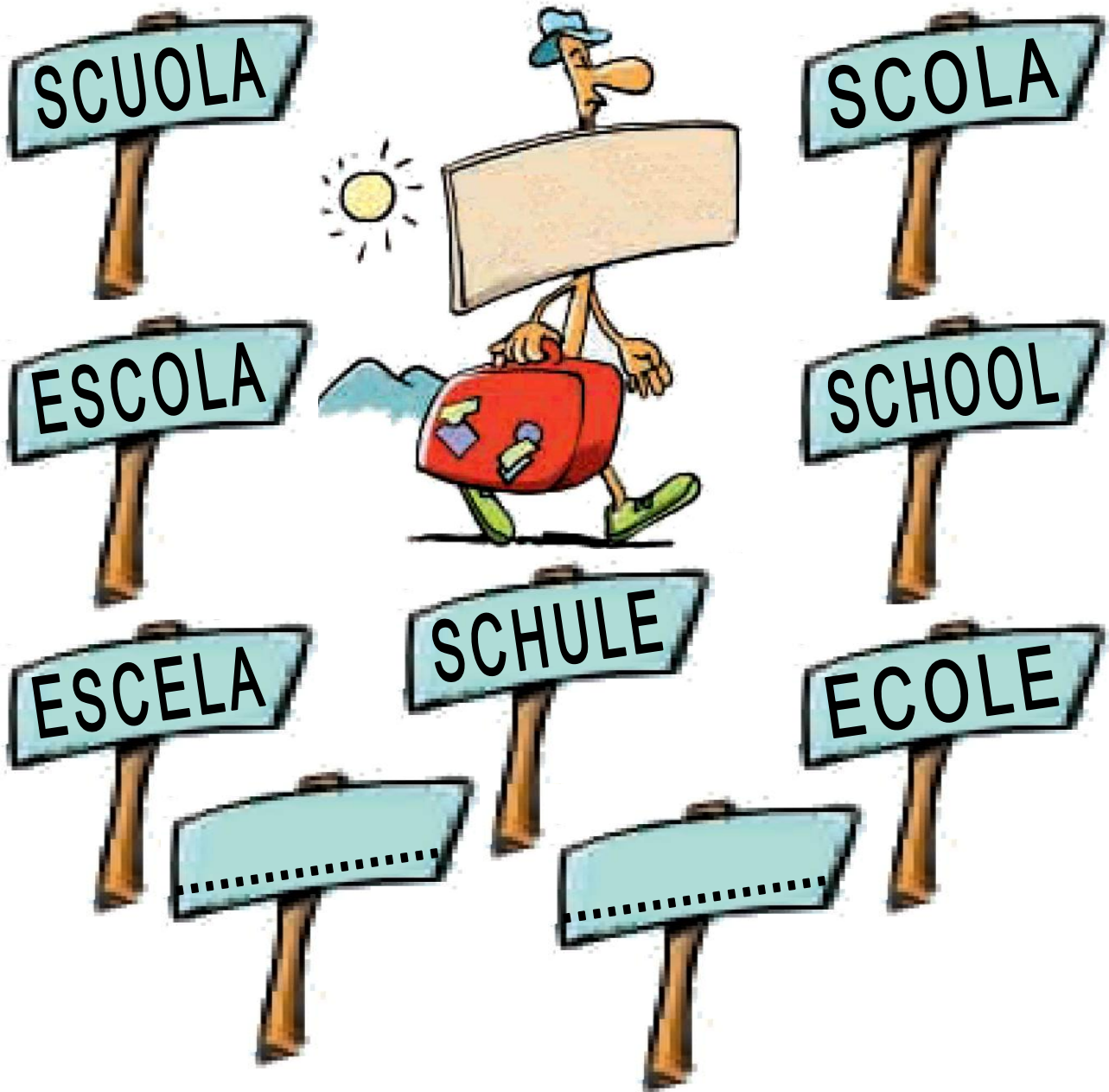

- ➔ Πόσο εύκολο ήταν να επικοινωνήσουμε;
- ➔ Ποιους τρόπους επικοινωνίας επινοήσαμε;
- ➔ Πώς ξεπεράσαμε τα προβλήματα που συναντήσαμε;
- ➔ Θα μπορούσαμε να επικοινωνήσουμε και με άλλους τρόπους;

Συζητούμε

Μια λέξη «ταξιδεύει» 3

➔ Προσπαθούμε να διαβάσουμε τις λέξεις που υπάρχουν στις πινακίδες. Είναι εύκολο να υποθέσουμε τι σημαίνουν. Τι μας βοηθά σε αυτό;

→ Γνωρίζουμε άλλες λέξεις που είναι περίπου ίδιες σε κάποιες γλώσσες της Ευρώπης;

4

Κάποιοι επαγγελματίες που διευκολύνουν την επικοινωνία των ανθρώπων που δε μιλούν την ίδια γλώσσα είναι ο διερμηνέας, ο μεταφραστής, ο ξεναγός.

→ Συζητούμε γι' αυτά τα επαγγέλματα.

Αξίζει να διαβάσουμε...

Οι λαοί της Ευρώπης μιλάμε διαφορετικές γλώσσες. Αυτό μπορεί να μας δυσκολεύει, αλλά δε μας εμποδίζει να επικοινωνούμε μεταξύ μας.

Όταν επισκεπτόμαστε μια άλλη χώρα και δε γνωρίζουμε τη γλώσσα που μιλούν εκεί, προσπαθούμε να βρούμε τρόπους για να επικοινωνήσουμε. Επικοινωνούμε με νοήματα, με σύμβολα (π.χ. πινακίδες), προμηθευόμαστε ένα λεξικό κ.ά. Αν όμως εγκατασταθούμε σε κάποια χώρα για περισσότερο χρόνο, είναι ανάγκη να μάθουμε καλύτερα τη γλώσσα της χώρας αυτής, χωρίς, βέβαια, να ξεχάσουμε τη δική μας. Αυτό θα μας διευκολύνει στην καθημερινή μας επαφή με τους ανθρώπους, στις σπουδές μας, στη δουλειά μας.

**Για να μπορούμε να
επικοινωνούμε πιο εύκολα με
ανθρώπους από όλο τον κόσμο,
για παράδειγμα να κάνουμε φίλους
σε μακρινές χώρες, να διαβάζουμε
τα βιβλία τους, να διασκεδάζουμε
στις γιορτές τους, μαθαίνουμε από
μικροί και άλλες γλώσσες.**

1

Κεφάλαιο 2. Διαβάζουμε εφημερίδες, περιοδικά και βιβλία

«Τόσες εφημερίδες μόνο για σήμερα;» είπε η Αριάδνη περνώντας από το περίπτερο. Και ρίχνοντας μια ματιά στο διπλανό βιβλιοπωλείο αναρωτήθηκε: *«Γιατί και για ποιον τόσα πολλά βιβλία;»*

Α. Εφημερίδες!

Συζητούμε

1

*Η δημοσιογράφος γράφει
το άρθρο.
Τα άρθρα διορθώνονται.*

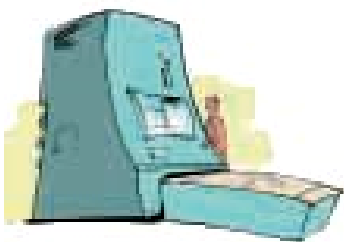
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Η αρχισυντάκτης μαζί με τους δημοσιογράφους επιλέγει τα άρθρα που θα δημοσιευτούν.

Ο φωτογράφος βγάζει φωτογραφίες

Στο τυπογραφείο τυπώνονται οι εφημερίδες και τα περιοδικά (τύπος).

**Στους υπολογιστές
φτιάχνονται οι σελίδες,
γράφονται τα κείμενα σε
στήλες και μπαίνουν οι
φωτογραφίες, γίνεται
δηλαδή η σελιδοποίηση.**

Παρατηρούμε τις εικόνες και
συζητούμε ποιοι επαγγελματίες
συνεργάζονται για να γίνει μια
εφημερίδα.

Συγκρίνουμε

2

A. Σχολιάζουμε τις παρακάτω
προτάσεις. Σημειώνουμε **X** σε
όσες προτάσεις ταιριάζουν
περισσότερο στις εφημερίδες και
στα περιοδικά. Για τις προτάσεις
που ταιριάζουν και στην
τηλεόραση και στις εφημερίδες
και στο ραδιόφωνο, αφήνουμε το
κουτάκι κενό.

**α) Είμαστε
αναγνώστες.
Διαβάζουμε
όποιες ειδήσεις
μάς ενδιαφέρουν
και με τη σειρά
που εμείς
θέλουμε.**

**β) Διαβάζουμε, ξανά και ξανά, ό,τι
μας ενδιαφέρει.**

**γ) Μελετάμε έναν καινούριο νόμο ή
μια ομιλία του πρωθυπουργού,
όπως ακριβώς την είπε.**

**δ) Ενημερωνόμαστε για όσα
συμβαίνουν σε χώρες μακρινές.**

**ε) Ενημερωνόμαστε για τα αθλητικά
γεγονότα.**

- ζ)** Διαβάζουμε ό,τι θέλουμε, όσο θέλουμε και όπου θέλουμε.
- η)** Μπορούμε να κόβουμε τα κείμενα (αποκόμματα) ή τις φωτογραφίες που μας ενδιαφέρουν, να τα συγκεντρώνουμε σ' ένα δικό μας φάκελο ή να τα καρφισώνουμε κάπου στο δωμάτιο μας.
- θ)** Ενημερωνόμαστε για τις θεατρικές παραστάσεις ή τις συναυλίες που θα γίνουν.
- Β.** Συζητούμε τους λόγους για τους οποίους κάποιος προτιμά να ενημερώνεται από τον τύπο, δηλαδή από τις εφημερίδες και τα περιοδικά.

Β. Βιβλία

Το αγαπημένο μου βιβλίο 3

**ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ
ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΝΑΙ**

.....

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΧΕΙ ΓΡΑΨΕΙ.....

.....

**Ο ΗΡΩΑΣ, ΗΡΩΙΔΑ ΠΟΥ
ΣΥΜΠΑΘΩ ΕΙΝΑΙ.....**

.....

παλιά τυπογραφική μηχανή

Ερευνούμε

Ερευνούμε - Συζητούμε –
Καταγράφουμε

4

Υπάρχουν πολλών ειδών βιβλία.
Βιβλία με περιπέτειες, με ποιήματα,
με αστείες ιστορίες, με παραμύθια,
με διηγήματα, με ταξίδια, βιβλία για
τη φύση, για τις εφευρέσεις, για το
διάστημα, για τον αθλητισμό, για
την ιστορία του τόπου μας, της
χώρας μας ή άλλων χωρών, λεξικά,
εγκυκλοπαίδειες...

A*. Ερευνούμε τι είδη βιβλίων υπάρχουν στη βιβλιοθήκη του σχολείου μας.

B. Τι είδους βιβλία μάς αρέσει να διαβάζουμε; Για ποιους λόγους;

Εγώ ψάχνω για πληροφορίες στην ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια.

**Η γιαγιά λέει ότι
όταν διαβάζουμε
πολλά βιβλία,
γράφουμε και
μιλάμε ωραία!**

**Εγώ διαβάζω
γιατί μου
αρέσει και
είναι καλή
συντροφιά**

**Όχι μόνο αυτό!
Γνωρίζουμε πολιτισμούς,
διαβάζουμε για τη ζωή
των ανθρώπων...
ταξιδεύουμε με τη
φαντασία μας**

Συγκρίνουμε πώς παρουσιάζεται η ίδια είδηση σε διαφορετικές εφημερίδες. Πού θα ψάξουμε; Σχεδιάζουμε τα βήματα μας.

Αξίζει να διαβάσουμε...

Οι καθημερινές εφημερίδες περιγράφουν, σχολιάζουν και εξηγούν τα γεγονότα που συμβαίνουν στο δήμο μας, στη χώρα μας και σε ολόκληρο τον κόσμο. Για να φτάσει μια εφημερίδα στα χέρια μας, είναι απαραίτητη η συνεργασία πολλών επαγγελματιών.

Τα περιοδικά μπορεί να είναι εβδομαδιαία, μηνιαία κ.λπ. Οι εφημερίδες και τα περιοδικά μόλις τυπώνονται μοιράζονται στα σημεία πώλησης, όπως στα περίπτερα, από όπου τα αγοράζουμε. Όσοι είμαστε συνδρομητές, έχουμε δηλαδή πληρώσει από πριν την αξία τους για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, τα λαμβάνουμε ταχυδρομικά στο σπίτι ή στο χώρο της εργασίας μας.

Τα βιβλία τα αγοράζουμε συνήθως από τα βιβλιοπωλεία. Διαβάζοντας βιβλία μπορεί κανείς να ταξιδέψει με τη φαντασία του σε χώρες μακρινές, να γνωρίσει συνήθειες άλλων ανθρώπων, να μελετήσει άγνωστα ζώα... Οδηγοί και συνταξιδιώτες στις περιπλανήσεις μας με τα βιβλία είναι οι συγγραφείς.

Κυκλοφορούν πάρα πολλά βιβλία και πολλά από αυτά είναι κατάλληλα για την ηλικία μας. Βέβαια, δεν είναι δυνατόν να μας αρέσουν όλα τα βιβλία που θα διαβάσουμε. Όμως δε σταματάμε να αναζητούμε κάθε φορά το βιβλίο που μας είναι απαραίτητο και μας αρέσει.

2

3*

Κεφάλαιο 3. Ακούμε ραδιόφωνο παρακολουθούμε τηλεόραση

*Τόσοι πολλοί σταθμοί, τόσα
κανάλια και εκπομπές! Αξίζει τον
κόπο;*

Ραδιόφωνο

1

- A.** Ανοίγουμε το
ραδιόφωνο.
Βρίσκουμε ένα
σταθμό και για λίγα λεπτά
ακούμε με προσοχή τη
ραδιοφωνική εκπομπή. Κρατάμε
σημειώσεις για όσα ακούμε. Τι
είδους εκπομπή ακούμε;
Ενημερωτική ή ψυχαγωγική;

B. Υπάρχουν πολλοί ραδιοφωνικοί σταθμοί. Κάνουμε ένα μικρό «ταξίδι» στις εκπομπές που μεταδίδονται. Συζητούμε τι είδους εκπομπές ακούμε στο ραδιόφωνο.

2

- ✓ Πότε ακούμε συνήθως ραδιόφωνο; Σε τι μας είναι χρήσιμο;
- ✓ Αναζητούμε στο λεξικό τι σημαίνει η λέξη ακροατής.

Συζητούμε

Μέρες ραδιοφώνου

3

... την εποχή των παππούδων μας και πιο παλιά ακόμα – από αυτούς μπορούμε να μάθουμε πολλά για τότε – δεν υπήρχαν κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές και τηλεόραση.

Κάθε φορά που υπήρχαν σημαντικές ειδήσεις ή όταν μεταδιδόταν ένα καινούριο τραγούδι, το ραδιόφωνο ήταν ο «πρωταγωνιστής» και η οικογένεια μαζευόταν γύρω του.

Ο ραδιοφωνικός μας διαγωνισμός

Το περιοδικό μας, *Η Διάπλασις των Παίδων*, προκηρύσσει από την Παιδική ώρα του ραδιοφωνικού σταθμού Αθηνών ένα διαγωνισμό αινίγματος. Όλα τα Διαπλασόπουλα που δίχως άλλο θα παρακολουθούν την τόσο ενδιαφέρουσα Παιδική ώρα του σταθμού μας θα λάβουν μέρος... Τις απαντήσεις σας θα στείλετε στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας...

**Περιοδικό
«Η Διάπλασις
των Παίδων»
Περίοδος Δ', Αρ. 3,
Ιανουάριος 1947,
σελ. 34**

- ➔ **Είμαστε παιδιά 10 ετών, διαβάζουμε το περιοδικό «Η Διάπλασις των Παίδων» και θέλουμε να λάβουμε μέρος στο διαγωνισμό. Τι θα πούμε για να ενημερώσουμε τους γονείς μας;**
- ➔ **Φανταζόμαστε την η μέρα μιας οικογένειας πριν από μερικές δεκαετίες, όταν κύριο μέσο ενημέρωσης ήταν οι εφημερίδες, τα περιοδικά και το ραδιόφωνο.**

Συζητούμε

4

Τι άλλο μπορούμε να κάνουμε ακούγοντας ραδιόφωνο;

Τηλεόραση

Εκφράζουμε τις απόψεις μας

5

Έτσι απάντησαν κάποιοι μαθητές της Δ΄ τάξης.

Μου αρέσει να βλέπω τηλεόραση γιατί έχει εκπομπές για τη φύση και τα ζώα

Μου αρέσει να βλέπω τηλεόραση για τις αγαπημένες μου ελληνικές σειρές

Μου αρέσει να βλέπω τηλεόραση για τα αθλητικά

Μου αρέσει να βλέπω τηλεόραση για τις διαφημίσεις

Μου αρέσει να βλέπω τηλεόραση γιατί μου φτιάχνει το κέφι κι επειδή δεν έχω τι άλλο να κάνω

Εμείς, για ποιους λογούς
παρακολουθούμε τηλεόραση;

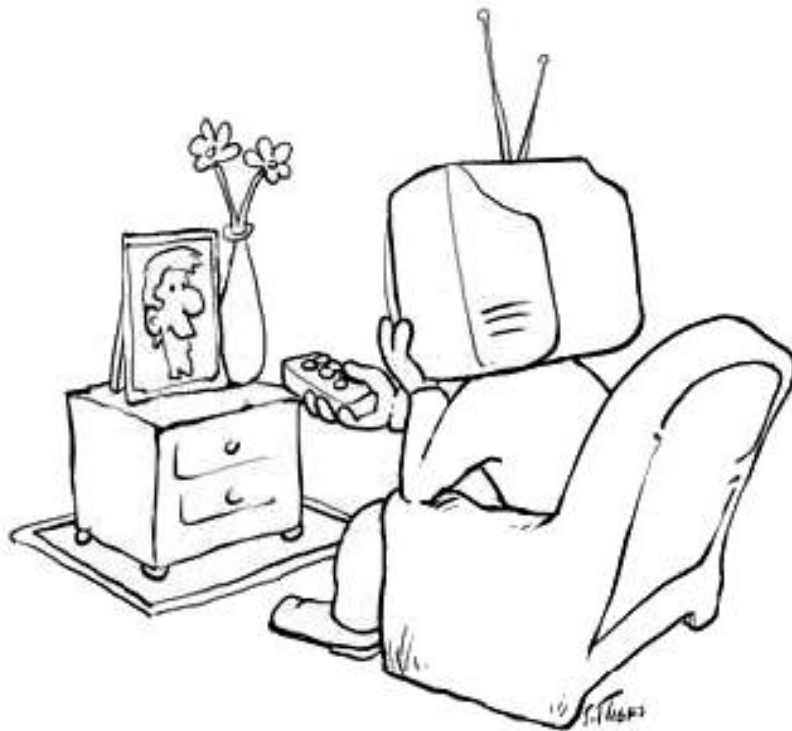
Ερευνούμε

Ερευνούμε - Συζητούμε –
Καταγράφουμε

6

Επιλέγουμε ένα από τα παρακάτω
θέματα, συζητούμε και
καταγράφουμε στο σημειωματάριό
μας:

A. Ποιοι συνεργάζονται για να γίνει
μια τηλεοπτική εκπομπή;

- Β.** Πότε είμαστε «καλοί» τηλεθεατές; Πώς μπορούμε να χρησιμοποιούμε πιο σωστά την τηλεόραση;
- Γ.** Σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει η τηλεόραση από τα άλλα μέσα ενημέρωσης;
- Δ.** Αν ήμασταν εμείς γονείς, πόση ώρα θα επιτρέπαμε στο παιδί μας να παρακολουθεί τηλεόραση; Πώς θα προσπαθούσαμε να το πείσουμε να μην «κολλάει» στην τηλεόραση; Τι άλλο θα του προτείναμε να κάνει εκείνη την ώρα;

Συζητούμε

7

Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες με σκοπό να πάρουμε μέρος σε μια συζήτηση με θέμα τα υπέρ και τα κατά της τηλεόρασης.

A

Η πρώτη ομάδα θα υποστηρίξει την άποψη: «Η τηλεόραση ωφελεί».

B

Η δεύτερη ομάδα θα υποστηρίξει την άποψη: «Η τηλεόραση βλάπτει».

Κάθε ομάδα καταγράφει τα επιχειρήματά της και τα υποστηρίζει στη συζήτηση.

Αξίζει να διαβάσουμε...

Το ραδιόφωνο είναι ένα μέσο μαζικής ενημέρωσης που για πολλές δεκαετίες «μάγεψε» το κοινό. Μας ενημερώνει, μας ψυχαγωγεί, μας κρατά συντροφιά. Μπορούμε να ακούμε ραδιόφωνο ακόμη και όταν παίζουμε, όταν ζωγραφίζουμε, όταν διαβάζουμε ένα βιβλίο.

Η τηλεόραση είναι ένα άλλο μέσο ενημέρωσης, που μπήκε στη ζωή μας πιο πρόσφατα, και έφερε μεγάλες αλλαγές. Μας πληροφορεί, μας ψυχαγωγεί και μας ενημερώνει γρήγορα και παραστατικά με εικόνες, συνεντεύξεις, ταινίες και σχόλια για όσα συμβαίνουν στον κόσμο. Έχει τεράστια δύναμη.

Για παράδειγμα, κάποιον υποψήφιο στις εκλογές, που είναι γνωστός από την τηλεόραση, μπορεί να τον ψηφίσουν περισσότεροι από κάποιον άλλο, που είναι λιγότερο γνωστός.

Χρησιμοποιούμε καλύτερα την τηλεόραση, όταν διαλέγουμε τις εκπομπές, τις κρίνουμε και τις συζητούμε με τους γονείς μας. Επίσης, όταν συγκρίνουμε πώς παρουσιάζεται μια είδηση σε ένα κανάλι και πώς σε ένα άλλο, όταν δεν παρακολουθούμε σκηνές βίας, όταν κρίνουμε τις διαφημίσεις και ελέγχουμε αν είναι σωστές ή παραπλανητικές.

Κεφάλαιο 4. Νέοι «δρόμοι» επικοινωνίας και ενημέρωσης

Πιο παλιά, όταν ο μπαμπάς ήταν παιδί, δεν μπορούσε να μιλά με ένα φίλο του που ήταν μακριά και ταυτόχρονα να τον βλέπει... Εγώ όμως μπορώ! Πώς γίνεται αυτό;

Εκφράζουμε τις απόψεις μας

1

Σήμερα οι ειδήσεις και οι πληροφορίες «ταξιδεύουν» αστραπιαία σε όλο τον κόσμο. Μπορούμε όλο και πιο εύκολα να αναζητούμε και να βρίσκουμε πληροφορίες.

➔ Πώς βοήθησαν σ' αυτό
εφευρέσεις όπως ο ηλεκτρονικός
υπολογιστής και ο δορυφόρος;

Διαδίκτυο: Ένας απέραντος «κόσμος»

Ερευνούμε

Ερευνούμε - Συζητούμε –
Καταγράφουμε

2

Συζητούμε για το διαδίκτυο.
Φτιάχνουμε στο σημειωματάριο μας
έναν πίνακα σαν τον παρακάτω και
τον συμπληρώνουμε με τη βοήθεια
του δασκάλου μας:

**Τι μπορούμε
να κάνουμε
στο διαδίκτυο**

**Τι κίνδυνους
κρύβει
το διαδίκτυο**

.....
.....
.....

.....
.....
.....

3

Ο κατάλογος που ακολουθεί περιέχει αναγκαίους κανόνες ώστε να χρησιμοποιούμε με ασφάλεια το διαδίκτυο. Συζητούμε για αυτούς και, αν θέλουμε, τον συμπληρώνουμε και με δικούς μας.

**Για να χρησιμοποιώ
με ασφάλεια το διαδίκτυο**

α) Συζητώ με τους γονείς μου (στο σπίτι) ή με το δάσκαλο μου (στο σχολείο) και αποφασίζουμε μαζί:

ΠΟΙΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΟΜΑΙ ΚΑΙ ΠΟΣΗ ΏΡΑ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.

- β) Δε δίνω προσωπικές πληροφορίες στο διαδίκτυο (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση του σπιτιού ή του σχολείου μου, όνομα σχολείου, κ.λπ.).**
- γ) Λέω στους γονείς μου πληροφορίες που συνάντησα και νομίζω ότι είναι ύποπτες.**
- δ) Δε συμφωνώ να συναντηθώ με κάποιον, ούτε και στέλνω τη φωτογραφία μου αν μου ζητηθεί, χωρίς πρώτα να το συζητήσω με τους γονείς μου.**

.....

- ➔ Τον κατάλογο αυτόν μπορούμε να τον έχουμε στο σχολείο αλλά και στο σπίτι.

Συγκρίνουμε

4

Με το διαδίκτυο δύο άνθρωποι μπορούν να συνομιλούν μέσω του υπολογιστή τους, όσο μακριά κι αν βρίσκονται, και ταυτόχρονα να βλέπει ο ένας τον άλλο.

- ➔ Συγκρίνουμε αυτόν τον τρόπο επικοινωνίας με άλλους τρόπους που γνωρίζουμε.

Ερευνούμε

Ερευνούμε - Συζητούμε – Καταγράφουμε

5

Με τη βοήθεια του δασκάλου μας μπαίνουμε στο διαδίκτυο και επιλέγουμε να αναζητήσουμε και να βρούμε ένα από τα παρακάτω:

42 / 142-143

- ↪ ένα χάρτη κάποιου νομού που μας ενδιαφέρει
- ↪ δύο φωτογραφίες παραθαλάσσιων ή ορεινών περιοχών της Ελλάδας
- ↪ τη φωτογραφία ενός θρησκευτικού μνημείου της χώρας μας
- ↪ πληροφορίες για κάποιο ζώο ή φυτό του τόπου μας
- ↪ προϊόντα του τόπου μας.

Συζητούμε τώρα και σημειώνουμε στο σημειωματάριο μας τα βήματα που ακολουθήσαμε στη διάρκεια της δραστηριότητας.

Αξίζει να διαβάσουμε...

Η εξέλιξη της τεχνολογίας έφερε νέα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας (δορυφορική τηλεόραση, ηλεκτρονικός υπολογιστής, διαδίκτυο). Έτσι, σήμερα ενημερωνόμαστε γρήγορα, βρίσκουμε εύκολα και γρήγορα πληροφορίες που αναζητούμε και μαθαίνουμε ειδήσεις από πολλά και διαφορετικά μέσα.

Τα τελευταία χρόνια ο ηλεκτρονικός υπολογιστής είναι ένα μέσο που συνεχώς εξελίσσεται. Μία από τις δυνατότητες που μας προσφέρει είναι να συνδεόμαστε στο διαδίκτυο.

Χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο μπορούμε να ερευνούμε καινά μαθαίνουμε, να ανταλλάσσουμε απόψεις, να επικοινωνούμε με ανθρώπους όσο μακριά κι αν βρίσκονται, να βλέπουμε τόπους και χώρους που δεν μπορούμε να επισκεφθούμε, ν' ακούμε μουσική, να βρίσκουμε και να παίζουμε παιχνίδια με μακρινούς συμπαίκτες κ.ά.

(5*)

Κεφάλαιο 5. Ενημερωνόμαστε με πολλούς τρόπους

- *Αριάδνη, τελικά θα πάμε αύριο εκδρομή με το σχολείο! Στην εφημερίδα γράφει πως ο καιρός θα είναι καλός.*
- *Ξέχασέ το! Μόλις ακούσαμε στις ειδήσεις ότι ο καιρός άλλαξε και θα χαλάσει από αύριο.*

Εμείς τι νομίζουμε; Θα πάνε τα παιδιά αύριο εκδρομή; Γιατί;

Εκφράζουμε τις απόψεις μας

1

Όταν θέλουμε να ενημερωθούμε για ένα θέμα, ποιο μέσο ενημέρωσης προτιμούμε συνήθως; Για ποιους λόγους;

Συζητούμε

Πώς μαθαίνουμε για ένα θέμα που μας ενδιαφέρει; 2

Ακούμε συχνά ότι «είναι σημαντικό να ενημερωνόμαστε» και ότι πολλές φορές η τηλεόραση, το ραδιόφωνο και οι εφημερίδες δε «λένε» όλη την αλήθεια.

Βήμα 1ο:

Συζητούμε στην ομάδα μας και επιλέγουμε από την επικαιρότητα ένα θέμα που μας ενδιαφέρει και θα θέλαμε να ενημερωθούμε γι' αυτό. Το γράφουμε στο κέντρο του σχήματος.

Βήμα 2ο:

Διαβάζουμε και συζητούμε αυτά που υποστηρίζουν τα παιδιά. Σημειώνουμε δίπλα σε κάθε πρόταση **Σ** αν συμφωνούμε με όσα λένε ή **Δ** αν διαφωνούμε, και εξηγούμε για ποιους λόγους.

Βήμα 3ο:

Πώς μπορούμε να ενημερωνόμαστε πολύπλευρα για το θέμα που μας ενδιαφέρει; Γράφουμε κι εμείς τις δικές μας προτάσεις και σχολιάζουμε όσα λέει η Αριάδνη.

**Διαβάζω
μόνο μια
εφημερίδα**

**Διαβάζω μόνο
μια εφημερίδα**

Το θέμα που επιλέξαμε:
.....
.....

**Ενημερώνομαι
μόνο από την
τηλεόραση**

**Διαβάζω σε
εφημερίδες και
περιοδικά τις
συνεντεύξεις ή
τις δηλώσεις
ειδικών που
ασχολήθηκαν
με το θέμα και
το γνωρίζουν
καλά.**

**Μελετώ
προσεκτικά τις
διαφορετικές
απόψεις ακόμα
κι αν διαφωνώ
με αυτές.**

Ερευνούμε

Ερευνούμε - Συζητούμε –
Καταγράφουμε

3

Επιλέγουμε τρία Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και καταγράφουμε από τις ειδήσεις μίας ημέρας κάποιες που αφορούν κι εμάς τα παιδιά (για παράδειγμα, μια είδηση για ένα γεγονός που συνέβη στη γειτονιά μας ή στον τόπο μας).

➔ Ήταν, κατά την άποψη μας, ο τρόπος παρουσίασης κατάλληλος;

➔ Θα μπορούσαμε την ίδια είδηση να την πούμε ή να τη γράψουμε με πιο απλό τρόπο;

Συζητούμε τις παρατηρήσεις μας και, αν θέλουμε, γράφουμε ένα γράμμα ή στέλνουμε ένα μήνυμα με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (*e-mail*) σε κάποιο Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας με τις προτάσεις μας για ενημέρωση που θα αφορά μόνο εμάς τα παιδιά.

Κεφάλαιο 6. Γινόμαστε μικροί ερευνητές

Από το σπίτι στο σχολείο και απ' το σχολείο στο σπίτι: Λίγος ελεύθερος χρόνος... και πολλές ιδέες για το πώς θα «γεμίσει». Εγώ, όμως, μπορώ να πάρω την τελική απόφαση;

Συζητούμε

Πώς μαθαίνουμε για ένα θέμα που μας ενδιαφέρει; **1**

Ας υποθέσουμε ότι μας απασχολεί το ερώτημα:

«Με ποιες δραστηριότητες μπορούμε να ασχολούμαστε στον ελεύθερο χρόνο μας;»

Οι γονείς μας μάς προτείνουν να ερευνήσουμε μόνοι μας το ερώτημα. **Ας ξεκινήσουμε!**

ΕΡΕΥΝΟΥΜΕ: Τι θα κάνουμε στον ελεύθερο χρόνο μας

1

Συγκεντρώνουμε
πληροφορίες
από πηγές

2

Ομαδοποιούμε
όσα
καταγράψαμε

3

Βάζουμε
κριτήρια
Επιλέγουμε

4

Προγραμματίζουμε
με βάση ό,τι
επιλέξαμε

Αθλητισμός **Θέατρο** **Ωδείο** **Ξένες Γλώσσες**

1 Αναζητούμε σε πηγές με τι είδους δραστηριότητες μπορεί κάποιος να ασχοληθεί στον ελεύθερο χρόνο του:

- ↳ Σε ποιες πηγές μπορούμε να ψάξουμε;
- ↳ Διαλέγουμε όσες δραστηριότητες μας ενδιαφέρουν.
- ↳ Μαθαίνουμε περισσότερα γι' αυτές. Με ποιον τρόπο;
- ↳ Τώρα συμπληρώνουμε έναν κατάλογο με πιθανές προτάσεις για τον ελεύθερο χρόνο

2 Χωρίζουμε τις δραστηριότητες που καταγράψαμε σε μικρότερες ομάδες, αφού αποφασίσουμε κάποια κριτήρια, π.χ. δραστηριότητες που γίνονται σε εσωτερικό ή σε εξωτερικό χώρο, αθλητικές ή όχι.

↳ Μπορούμε να βρούμε και άλλα κριτήρια για να χωρίσουμε ομάδες δραστηριοτήτων;

3

Αποκλείουμε – Συζητούμε – Επιλέγουμε

↳ **Αποκλείουμε** από τον κατάλογο μας όσες δραστηριότητες δε θέλουμε ή δεν μπορούμε να ασχοληθούμε μ' αυτές, για παράδειγμα: «με εξυπηρετεί να πηγαίνω αυτές τις μέρες;», «πόσο χρόνο θα μου παίρνει κάθε εβδομάδα;». Ποια άλλα κριτήρια θα βάλουμε;

↳ **Συζητούμε** με τους γονείς μας: Παίρνουμε υπόψη τις προσωπικές μας προτιμήσεις και τις δυσκολίες που υπάρχουν

(π.χ. το κόστος, την απόσταση, τις υποχρεώσεις των γονιών μας και τη γνώμη τους).

↳ **Επιλέγουμε** από τον κατάλογο μας τη δραστηριότητα εκείνη που μας ενδιαφέρει περισσότερο.

4 **Οργανώνουμε** το πρόγραμμα μας σύμφωνα με τη δραστηριότητα που επιλέξαμε: επικοινωνούμε με τους αρμόδιους, μαθαίνουμε περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα και για τον εξοπλισμό που μπορεί να είναι απαραίτητος. Γραφόμαστε, ενημερώνουμε τους φίλους μας που μπορεί να ενδιαφέρονται και... ξεκινάμε!

Αξίζει να διαβάσουμε...

Αυτό που θα κάνουμε στον ελεύθερο χρόνο μας θα είναι για μας πιο διασκεδαστικό και ενδιαφέρον αν το έχουμε επιλέξει μόνοι μας, αφού ερευνήσουμε και μελετήσουμε από πριν ποιες δραστηριότητες υπάρχουν και ποιες είναι οι καλύτερες για μας. Η πορεία που ακολουθήσαμε από το πρώτο μας ερώτημα μέχρι την απόφαση μας ήταν

.....

.....

.....

.....

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΣΤΕ

1,2,3,4,5,6,...

**Αξίζει να διαβάσουμε...
και να συμπληρώσουμε**

Οι άνθρωποι, αν και μιλάμε
διαφορετικές γλώσσες,
καταφέρνουμε να επικοινωνούμε
μεταξύ μας

.....

Με ποιους τρόπους;

**Με τα Μέσα Μαζικής
Ενημέρωσης ενημερωνόμαστε για
όσα συμβαίνουν στον κόσμο. Ένα
από τα παλαιότερα μέσα
ενημέρωσης είναι οι εφημερίδες.
Για να φτάσουν στα χέρια μας,
χρειάζεται η συνεργασία πολλών
επαγγελματιών.**

**Όταν διαβάζουμε βιβλία,
ενημερωνόμαστε, «ταξιδεύουμε»,
γνωρίζουμε καλύτερα τον εαυτό
μας, μαθαίνουμε**

..... Τι είδους βιβλία υπάρχουν;

**Το ραδιόφωνο, για πολλές
δεκαετίες, ήταν το κύριο μέσο
ενημέρωσης και ψυχαγωγίας του
κοινού**

Πότε ακούμε ραδιόφωνο σήμερα;

Η τηλεόραση μας ενημερώνει
γρήγορα, παραστατικά και μας
ψυχαγωγεί

..... **Πώς χρησιμοποιούμε
σωστά την τηλεόραση;**

Μία από τις δυνατότητες που
μας προσφέρει ο ηλεκτρονικός
υπολογιστής είναι να συνδεόμαστε
στο διαδίκτυο, να βρίσκουμε
πληροφορίες, να ανταλλάσσουμε
απόψεις

..... **Τι άλλο;**

Ελέγχουμε τις πληροφορίες που
παίρνουμε από τα Μέσα Μαζικής
Ενημέρωσης και ερευνούμε πώς θα
βρίσκουμε όσα ενδιαφέρουν εμάς
τα παιδιά

..... **Ποια βήματα ακολουθούμε;**

Βασικό λεξιλόγιο

επικοινωνία – επικοινωνούμε,
γλώσσα, ενημέρωση –
ενημερωνόμαστε, Μέσα Μαζικής
Ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.),
ραδιόφωνο, ακροατής,
τηλεόραση, τηλεθεατής,
εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία,
αναγνώστης, συνδρομητής,
διαδίκτυο, εκπομπές, ειδήσεις,
πληροφορίες,
προγραμματίζουμε, επιλέγουμε

Ο μίτος της Αριάδνης

Πάμε στην επόμενη σελίδα στο
«χάρτη» με τις λέξεις και
συμπληρώνουμε ό,τι νομίζουμε
πως χρειάζεται.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ » » »

Αδράχτι: Μακρόστενο κυλινδρικό ξύλο στο οποίο τυλίγουμε την κλωστή που δημιουργείται όταν γνέθουμε (κάνουμε νήμα) το μαλλί ή το βαμβάκι.

Αθλητικές διοργανώσεις: Μεγάλες ή μικρότερες συναντήσεις αθλητών ή ομάδων (αθλητικοί αγώνες) που γίνονται κάθε χρόνο, κάθε δύο χρόνια ή κάθε τέσσερα χρόνια. Για παράδειγμα Πανελλήνιοι αγώνες στίβου, Πανευρωπαϊκοί αγώνες, Ολυμπιακοί αγώνες, Παγκόσμιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, κ.ά.

Άλσος: Μικρό δάσος, συνήθως τεχνητό.

Αναδάσωση: Το φύτεμα δέντρων από τους ανθρώπους εκεί όπου υπήρχε ένα δάσος το οποίο καταστράφηκε.

Αναδεύω: Ανακατεύω, αναταράσσω (π.χ. με ένα κουτάλι αναδεύω το υγρό που περιέχεται σε ένα δοχείο).

Αξιοθέατα: Τα μέρη που αξίζει να δει κάποιος όταν πηγαίνει σε μια ξένη πόλη, χώρα κ.λπ.

Απευθύνομαι: Μιλάω ή γράφω σε κάποιον άνθρωπο ή σ' ένα σύνολο ανθρώπων (π.χ. σ' ένα σύλλογο) για κάποιο θέμα που με απασχολεί.

Αποσύνθεση: Είναι η διαδικασία όπου ένας νεκρός οργανισμός (ζώο ή φυτό) «διαλύεται» από άλλους μικροοργανισμούς σε πολύ μικρά μέρη. Στο τέλος αυτά καταλήγουν στο έδαφος, στον αέρα ή στο νερό.

Ασχολίες: Οι δουλειές που κάνει κάποιος είτε επειδή τον ευχαριστούν είτε επειδή είναι το επάγγελμα του.

Βελτιώνω: Κάνω κάτι καλύτερο.

Βιολογικός καθαρισμός των λυμάτων: Μέσα σε ειδικές εγκαταστάσεις, σαν εργοστάσια, οι άνθρωποι με κατάλληλα μηχανήματα επεξεργάζονται τα υγρά απορρίμματα ώστε να γίνουν ακίνδυνα για το περιβάλλον.

Βιότοπος: Το φυσικό περιβάλλον όπου μπορούν να ζήσουν ορισμένα φυτά και ζώα.

Βλάστηση: Όλα τα φυτά, μικρά ή μεγάλα, που φυτρώνουν σ' έναν τόπο.

Δημιούργημα: Αυτό που φτιάχνει η φύση ή ο άνθρωπος.

Δημοκρατία: Είναι το πολίτευμα στο οποίο ο λαός ψηφίζει ελεύθερα στις εκλογές και αποφασίζουν πάντα οι περισσότεροι. Στη δημοκρατία όλοι είναι ίσοι απέναντι στο νόμο.

Διάβρωση του εδάφους: Οι αλλαγές που συμβαίνουν σιγά σιγά στο έδαφος εξαιτίας του νερού και του αέρα. Έτσι το έδαφος παύει να είναι σταθερό.

Διάνοιξη: Το άνοιγμα ή η κατασκευή, για παράδειγμα ενός δρόμου ή μιας σήραγγας.

Εγκρίνω: Βρίσκω ότι κάτι είναι καλό, κατάλληλο ή σωστό και το αποδέχομαι.

Έθιμο: Μια παλιά συνήθεια ενός λαού ή των κατοίκων ενός τόπου, που έχει συνήθως σχέση με γιορτές ή ορισμένα γεγονότα στη ζωή των ανθρώπων μιας κοινότητας, όπως ο γάμος. Τη συνήθεια αυτή τη συνεχίζουν οι επόμενες γενιές.

Ειδικευμένος εργάτης: Ο εργάτης που έχει εκπαιδευτεί να κάνει μια ορισμένη εργασία.

Εκθέματα μουσείων: Διάφορα αντικείμενα που παρουσιάζονται στα μουσεία για να τα γνωρίσει ο κόσμος και έχουν κάποια σχέση μεταξύ τους.

Εκπροσωπώ: Συμμετέχω κάπου ή κάνω κάτι για λογαριασμό κάποιου ή κάποιων. Για παράδειγμα, ο αθλητής στους μεγάλους αγώνες εκπροσωπεί τη χώρα του ή την ομάδα του.

Εμπρησμός: Το να προκαλεί κάποιος φωτιά κάπου επίτηδες, παραδείγματος χάρη σ' ένα δάσος.

Ένδειξη: Αυτό που δείχνει το θερμόμετρο κάθε φορά και γενικά αυτό που δείχνει κάθε όργανο.

Εξαντλούμαι: Τελειώνω, δεν υπάρχω πια.

Εξοικονομώ: Κάνω οικονομία σε κάτι, αποταμιεύω κάτι για να μην τελειώσει, για να έχω αρκετή ποσότητα απ' αυτό.

Επιβλέπω: Παρακολουθώ και ελέγχω αν μια εργασία προχωράει με βάση το σχεδιασμό της.

Εργοδηγός: Ο επαγγελματίας που καθοδηγεί, επιβλέπει και εργάτες που δουλεύουν σε ένα εργοστάσιο ή εκτελούν κάποιο έργο.

Εφαρμόζω: Κάνω πράξη μια ιδέα με διάφορους τρόπους.

Έχω στη διάθεση μου: Έχω στα χέρια μου και μπορώ να χρησιμοποιήσω κάτι.

Θρύλος: Διήγηση για μυθικά ή πραγματικά γεγονότα που έγιναν παλιά και διαδόθηκαν από στόμα σε στόμα. Μερικές φορές θέμα του είναι κάποιο πρόσωπο με μεγάλη φήμη, που έκανε σπουδαία κατορθώματα.

Καταγωγή: Ο τόπος όπου γεννήθηκαν οι προγονοί μας (οι γονείς, οι παππούδες, οι γιαγιάδες, οι προπαππούδες...)

Κατολίσθηση: Το σπάσιμο και το κύλημα βράχων ή και χώματος από ένα βουνό ή μια πλαγιά.

Μνημείο: Έργο του πολιτισμού, συχνά με μεγάλη αξία, που χαρακτηρίζει μια εποχή και μας θυμίζει σημαντικά γεγονότα ή πρόσωπα.

Μοιρολόι: Λυπητερό τραγούδι που το τραγουδούσαν παλιότερα όταν πέθαινε κάποιος.

Μύθος: Φανταστική ιστορία που είναι γνωστή σε πολλούς και συνήθως μιλάει για τη ζωή και τις πράξεις θεών και ηρώων.

Ξεναγός: Αυτός που η δουλειά του είναι να δείχνει τα εκθέματα ενός μουσείου, έναν αρχαιολογικό χώρο κ.λπ. στους επισκέπτες και να τους δίνει πληροφορίες γι' αυτά.

Ξενιτεύομαι: Πηγαίνω να ζήσω και να δουλέψω σε ξένο τόπο.

Περιφερειακός αυτοκινητόδρομος: Ο μεγάλος δρόμος που περνάει γύρω γύρω από μια πόλη (περιφερειακά), δηλαδή δεν τη διασχίζει.

Προμηθεύω: Φροντίζω να φτάσουν σε κάποιον ορισμένα πράγματα που του χρειάζονται ή που έχει παραγγείλει.

Ρόκα: ξύλινο εργαλείο που χρησιμοποιούσαν παλιότερα για να κάνουν νήμα το μαλλί ή το βαμβάκι.

Συμβόλαιο: Μία γραπτή συμφωνία ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους ανθρώπους, που στο κείμενο της καταγράφονται αναλυτικά τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του καθενός.

Σύμβολο: Σημάδι, εικόνα ή κάτι άλλο που εκφράζει μια έννοια, μια ιδέα, έναν πολιτισμό.

Συστηματικά: Συχνά και προγραμματισμένα, π.χ. οι αθλητές γυμνάζονται καθημερινά με συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Τεχνικός: Αυτός που φροντίζει να γίνεται η παραγωγή σύμφωνα με τον προγραμματισμό, π.χ. να λειτουργούν καλά τα μηχανήματα, να είναι καλής ποιότητας τα προϊόντα κ.λπ.

Τεχνολογία: Όλα όσα κατορθώνουν να εφευρίσκουν ή να κατασκευάζουν οι άνθρωποι εφαρμόζοντας τις γνώσεις που αποκτούν. Έτσι πετυχαίνουν κάποιους πρακτικούς σκοπούς τους, για να διευκολύνουν τη ζωή τους.

Υγειονομική ταφή των σκουπιδιών: Το σκέπασμα ή το θάψιμο των σκουπιδιών σε ειδικά μέρη που είναι κατασκευασμένα έτσι ώστε τα σκουπίδια να μη μολύνουν το γύρω περιβάλλον.

Φανατικός: Αυτός που υποστηρίζει με υπερβολικό τρόπο κάποιον ή κάτι, έτσι ώστε να γίνεται πολύ εχθρικός απέναντι στους αντιπάλους του.

Φυσικά χαρακτηριστικά: Τα βουνά, τα ποτάμια, οι θάλασσες, οι λίμνες κ.λπ. είναι τα φυσικά χαρακτηριστικά ενός τόπου που τον κάνουν να ξεχωρίζει από άλλους.

Φράγμα: Τείχος που χτίζουμε για να εμποδίσουμε το νερό μιας λίμνης ή ενός ποταμού να περάσει σε μια περιοχή ή για να το συγκεντρώσουμε και να το αξιοποιήσουμε.

Χρηματοδοτώ: Δίνω τα απαραίτητα χρήματα για να κατασκευαστεί ένα έργο.

Ψυχαγωγία: Διασκέδαση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7.
ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ
ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΣΤΕ
(Επικοινωνία και Ενημέρωση)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Διαφορετικοί λαοί,
διαφορετικές γλώσσες.....**9**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Διαβάζουμε
εφημερίδες, περιοδικά
και βιβλία**16**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ακούμε ραδιόφωνο,
παρακολουθούμε τηλεόραση.....**28**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Νέοι «δρόμοι»
επικοινωνίας και ενημέρωσης.....**38**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ενημερωνόμαστε με πολλούς τρόπους46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Γινόμαστε μικροί ερευνητές52

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ59

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ64

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

***Απαγορεύεται η αναπαραγωγή
οποιοδήποτε τμήματος αυτού του
βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα
(copyright), ή η χρήση του σε
οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή
άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.***

